

Berlinmurens fald

DR Kultur 2009

Berlinmuren var udover at være en meget synlig og brutal adskillelse af elskende, af familier og venner, mellem Øst og Vest også et meget markant billede af den kolde krig i verden efter 2. verdenskrig. 28 år stod muren. 28 år med døde, der prøvede at flygte og med et sandt bombardement af beskyldninger mod hinanden fra begge sider. 9. november 1981 faldt muren. Østberlinerne strømmede glædesstrålende over grænseovergangene i byen, hvor lige så glædesstrålende vestberlinere stod parat med bananer og champagne. Murens fald var blevet fremtvunget af østtyskernes mod og ikke-voldelige modstand, men det var ikke givet, at en så voldsom omvæltning skulle ende så fredeligt.

Denne dokumentarfilm fortæller Berlin murens korte historie som en thriller med skurke og helte med tilrettelæggeren Jens Nicolai fra tidsskriftet Spiegel som den store alvidende fortæller.

Denne pædagogiske vejledning kan også lægge sig op ad et tema i dansk i 8. eller 9. klasse om Berlin i dag med afsæt i romanen *Muren er faldet. Og jeg sidder fast* af Holly-Jane Rahlens. En roman, der fortæller historien om murens fald gennem en amerikansk 16 årig pige, der kører gennem Berlin i U og S- Bahn. Her møder hun østtyskeren Mick og de fortæller hinandens verden anno 1989 frem.

De andres liv, en film af Florian Henckel von Donnersmarck er ligeledes en mulig del af et tema i dansk om Berlin, om overvågning og det gode menneske.

Fælles Mål

Dansk: Trinmål efter 9. Klasse

Blandt andre:

- fortolke, vurdere og perspektivere tekster og andre udtryksformer ud fra såvel umiddelbar oplevelse som analytisk forståelse
- vurdere og perspektivere værdier og værdiforestillinger i andres udsagn samt i tekster og andre udtryksformer
- foretage målrettet og kritisk søgning af skøn- og faglitteratur på bibliotek og i digitale medier til egen læsning og opgaveløsning

Det er oplagt at trinmål fra både historie og samfundsfag vil være relevante til denne dokumentarfilm.

Ideer til undervisningen

- Se filmen Berlinmurens fald og skriv noter til filmen om: fx billedvalg, om fortælleforløb, om speakerstemmen eller om noget andet efter lærerens valg

Elevopgaver i par eller grupper:

- Giv en karakteristik af filmens fortælling (forløb og dramaturgi) og stil (fortællemåde, speakerstemme, sprog og valg af billeder mm)

- Se filmen (igen) og notér undervejs, hvordan fortællingen skrider frem. Lav efter filmen en analyse af fortælling ud fra berettermodellen og/eller ud fra modellen om modsætninger.
- Lyt til speakeren Jens Nicolai, Spiegel tv's stemme og analyser hans holdning til parterne på begge sider af muren.
- Tjek Jens Nicolais ordvalg i beskrivelsen af forholdene i Vestberlin og i DDR (fx i scenen, hvor Walter Ulbrecht siger, at han intet kendskab har til at en mur skal bygges)
- Overvej virkemidler i dokumentarfilm: billeder og billedvinkler, speakning, valg af kommentarer fra ledere og almindelige borgere (fx Walter Ulbrecht, Kennedy og Reagan m.fl.)
- Lav en tidslinje over filmens fortælling
- Stikord og årstal:
 - 1945 – 2. verdenskrig slutter Tysklands totale sammenbrud og Berlin i ruiner
 - 1948 – Luftbroen til Berlin
 - 1961 – Muren bygges – begrundelser for muren
 - 1963 – Hvad var murens formål?
 - 1987 – Forklaringer på, hvorfor muren faldt
 - 1989 – Murens fald
- Forklar kort, hvorfor DDR kaldte muren for en antifascistisk beskyttelsesmur og et forsvar mod vesten og hvordan vesten så på DDR og Østberlin.
- Skriv et kort essay om Berlinmuren og dig
- Eller et essay, hvor du fortæller om dit forhold til storbyen Berlin.

Supplerende Materialer

I forbindelse med filmen henvises til arbejde med andre materialer og film. Der findes en del film om Tyskland, den kolde krig og om Berlinmuren. Bl.a.:

Husker du.. året er 1989 96.72 DR2

Berlinmuren – flugten til friheden 94.42 – DR2

Til dansk kan man i forbindelse med filmen se og arbejde med spillefilmen De andres liv af Florian Henckel von Donnersmarck, som skildrer det klaustrofobiske liv både som almindelig borger, men måske især som borger i DDR under Stasis årvågne øjne. Også Stasivinklen er skildret i filmen.

DFI's undervisningsmaterialer til De andres liv: http://www.dfi.dk/Boern_og_unge/Undervisning/Film-i-skolen/Undervisningsmaterialer/Materialer-til-spillefilm/De-andres-liv.aspx

Holly-Jane Rahlens: Muren er faldet. Og jeg sidder fast, Høst og søn, 2010.